

VACARISSES balcó de Montserrat edició digital

Per una comunitat de fe i amor, oberta a tots, acollidora i fraternal

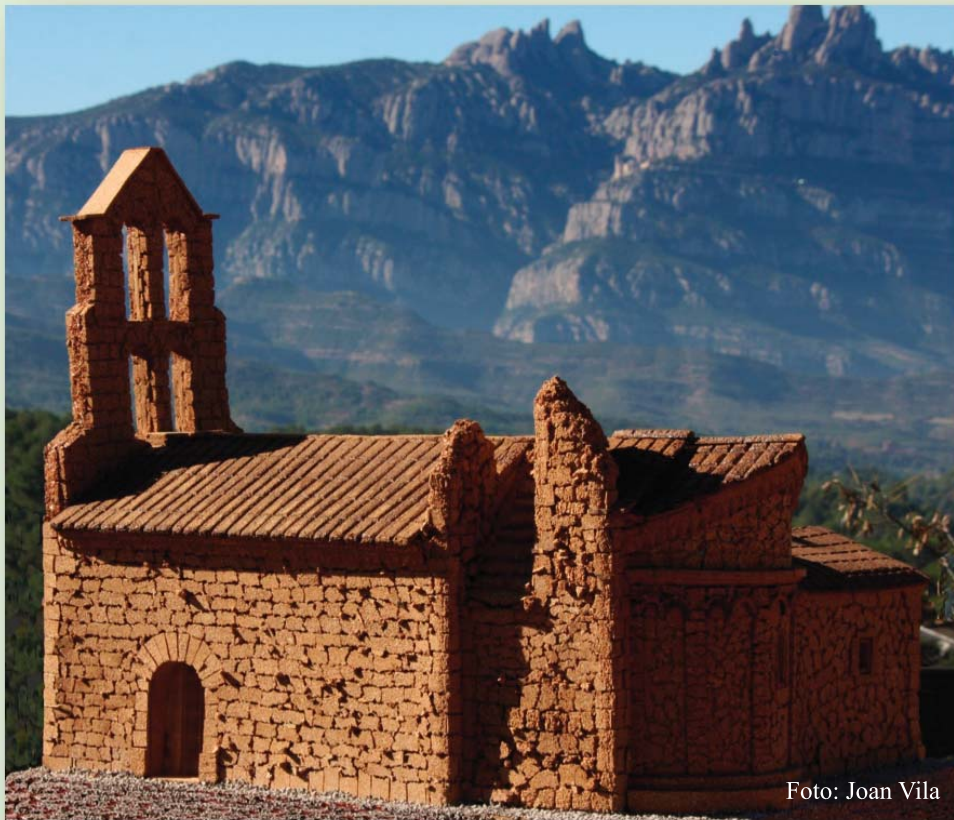

Foto: Joan Vila

Maqueta de Sant Pere de Vallhonesta Pessebre de Vacarisses

(Ressenya a la pàg. 14)

Al repeu de Vallhonesta
hi ha un minyó que encara dorm:
*Acosteu-vos de puntetes,
no feu fressa, fa non-non!*

Veniu gent de l'encontrada
des dels Caus al Coll del Bram,
que ressoni sota el Cingle
l'espignet del vostre clam.
Apropeu-vos al pessebre,
poc a poc, té molta son:
*Acosteu-vos de puntetes,
no feu fressa, fa non-non!*

És petit però ja somnia
i amanyaga un munt de plans.
Ai el dia que s'engresqui
i ens engalti el SOU GERMANS!
Per un món de rics i pobres,
ser germans és un afront:
*Acosteu-vos de puntetes,
no feu fressa, FA NON-NON!*

La mareta s'hi acosta
i li cau un petó al front:
*Acosteu-vos de puntetes,
no feu fressa, FA NON-NON!*

Nadala i maqueta:
Mn. Sebastià Codina i Padrós

SUMARI

Pòrtic	3
L'Evangeli pam a pam II	4
La cuina de Ca la Quima	6
Des de Sant Llorenç Savall	7
Pensaments caçats al vol	8
Campanades	9
Des de Sitges	11
Cultura Popular	12
Parròquia de Vacarisses	13
Càritas Parroquial	15
Vacarisses, balcó de Montserrat	16
Dels Diaris	18
Col·laboracions	20
Contraportada	50

Vacarisses, balcó de Montserrat

Edita: Parròquia de Vacarisses

Redacció i Administració:

Plaça de l'Església, 15 - 📞 0034938359102

08233 Vacarisses (Catalunya)

vacarissesbalcomontserrat@gmail.com

<http://issuu.com/search?q=balcomontserrat>

Director: Sebastià Codina

Redacció, Coordinació i Maquetació:

Jaume Pintó i Joan Vila

Dipòsit Legal: B 9241-2014

Foto de la capçalera de la portada: J. Picallo. Font: www.turismoyfotos.net.

ESGLÉSIA DE VACARISSES

DIA A DIA - Novembre

Dia 1

Missa al Cementiri recordant els nostres avantpassat i especialment els que ens han deixat des del Tots Sants de l'any passat.

Dia 8

Ha mort en Lluís Astals

Dia 22

Concert de Santa Cecília organitzat per l'Escola de Música. "L'Ensemble Flor de Lis" ha presentat un extens repertori de música antiga i ens ha transportat uns quants segles enrere fent-nos gaudir de la sonoritat i els instruments de l'edat mitjana.

Dia 26

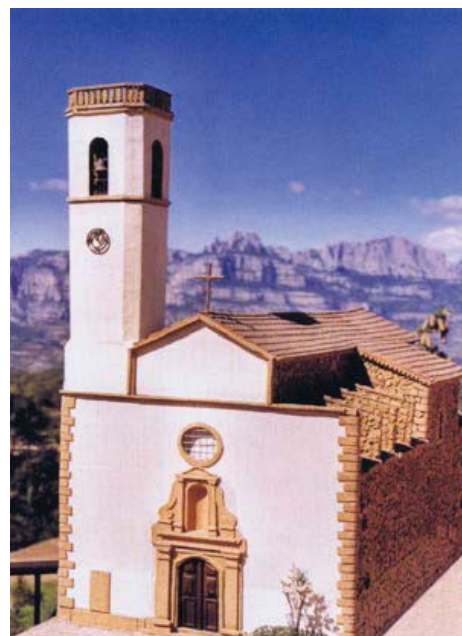
Ha mort en Pere Boix Puig. Enterrament a Sabadell.

Dia 28

Ha mort en Josep Eixalà Duran.

Dia 29

Missa familiar i començament de l'Advent.

La revista "Vacarisses, balcó de Montserrat" i en particular la Direcció i l'equip de redacció i maquetació, no es fan responsables del contingut dels articles dels seus col·laboradors.

ANEU A LA WEB

ENVIEU-NOS UN CORREU

Els germans Vacarissas dalt de l'Aneto l'any 1915

L'Aneto, el sostre dels lloats i estimats Pirineus, amb els seus 3.404 metres d'alçada va ser petjat per primera vegada el 20 de juliol de 1842 per l'oficial rus Platon de Tchihatcheff, el francès Albert de Franqueville i els guies Argarot, Sanio, Ursule i Nate. Dipositaren dalt del cim un pergamí amb els seus noms escrits, enrotllat dins d'una ampolla de vidre. Els següents ascensionistes, que se succeïren en comptagotes, hi anaren afegint les seves targetes de visita o papers esparsos on hi reflectiren les seves impressions. Posteriorment, els francesos hi anaren col·locant quaderns que oferien un suport més digne i consistent per a escriure-hi, dipositats pel Casino de Luchon.

La piràmide culminant de l'Aneto,
on s'hi allotjava el llibre de registre.
Autor: FARAS, extret de la Wikipedia.

Superat el canvi de segle, l'any 1915 s'estaven realitzant els últims retocs en un nou i flamant refugi, el de la Renclosa, construït pel CEC (Centre Excursionista de Catalunya) i impulsat pel pioner Juli Soler i Santaló. Aprofitant la pròxima estrena d'aquell equipament, el propi CEC va instal·lar dalt del cim de l'Aneto un llibre de registre el dia 11 d'agost de 1915, de la mà dels seus socis Santiago Perdigó i Juli Barloque, acompanyats dels guies Daniel Mora i de l'experimentat José Sayó. Aquell llibre durà cinc anys i fou l'ini-

ciador d'una rècula de llibres posteriors, tots degudament reposicionats i guardats pel mateix centre. L'any 1967 en retiraren l'últim, el 22è, escapçant-ne la tradició tot al·legant que "els valors espirituals, morals i històrics que impulsaren la iniciativa s'havien transformat en un seguit de grolleries i mots obscens que ho feien del tot incompatible".

L'exemplar de llibre que s'esmenta en aquest article és el primer dels 22, el més antic i preuat de tots. Pulcrament enquadernat, es troba en un meravellós estat de conservació si jutgem les dures

condicions ambientals que degué sofrir durant el quinquenni que romangué en el punt més alt dels Pirineus.

Els 22 exemplars en total, avui dia curosament guardats a l'Arxiu d'Història del CEC, han esdevingut un testimoni gràfic de gran valor sobre la conquesta de l'Aneto i, ensems, dels Pirineus i de l'excursionisme català.

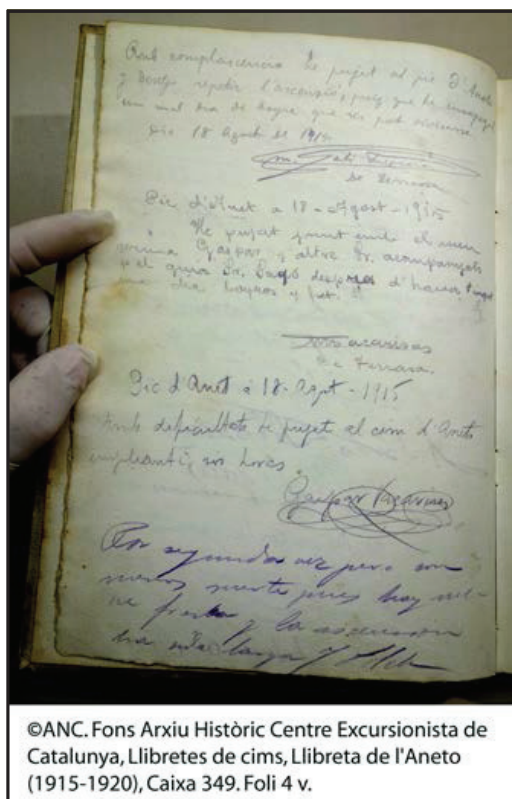
Portada exterior del primer llibre o llibreta del CEC del cim de l'Aneto.

Autor fotografia: **Òscar Masó Garcia**

Dades del llibre: ANC. Fons Arxiu Històric Centre Excursionista de Catalunya, Llibretes de cims, Llibreta de l'Aneto (1915-1920), Caixa 349. Portada exterior.

©ANC. Fons Arxiu Històric Centre Excursionista de Catalunya, Llibretes de cims, Llibreta de l'Aneto (1915-1920), Caixa 349.

©ANC. Fons Arxiu Històric Centre Excursionista de Catalunya, Llibretes de cims, Llibreta de l'Aneto (1915-1920), Caixa 349. Foli 4 v.

Signatures del dia 18-8-1915 a la llibreta del CEC del cim de l'Aneto.

Autor fotografia: **Òscar Masó Garcia**

La signatura dels Vacarissas

Situats dins del context, el present article fa esment de la presència a l'Aneto dels germans Gaspar i Marcel Vacarissas i Font, de Terrassa, els quals varen signar tan sols 7 dies després de la imposició de l'esmentat primer llibre del CEC en aquest cim, concretament el 18 d'agost de 1915. Els acompanyaren un altre terrassenc i un personatge cabdal en la història de l'Aneto: el guia Josep Sayó, citat abans.

Sembla ser que l'ascensió fou força complicada i féu un dia rúfol i poc amable, amb neu fresca, boira i fred. Gaspar hi indicà 6 hores d'ascensió i Sayó la considerà llarga. Avui en dia es fa en unes 4 hores aproximadament. Tot això es copsa en la següent transcripció literal dels escrits:

"Amb complascencia he pujat al pic d'Aneto y desitjo repetir l'ascensió, puig que he ensupegat un mal dia de boyre que rès pot divisarse.

Dia 18 Agost de 1915

m.Gali ç.griera De Terrassa

Pic d'Anet a 18-Agost-1915

He pujat junt amb el meu germa Gaspar y altre Sr. acompanyats pel guía Sr. Sayó després d'haver tingut un dia boyros y fret.

M.Vacarissas De Terrassa

Pic d'Anet a 18-Agost-1915

Amb dificultats he pujat al cim d'Aneto empleanti sis horas.

Gaspar Vacarissas

Por segunda vez pero con menos suerte pues hay nieve fresca y la ascension ha sido larga."

Aquest darrer text deu estar signat quasi probablement per José Sayó, el guia. Llavors era típic que el guia signés dessor dels clients, tal i com aquí succeeix. La signatura és il·legible, apart de la "J" inicial, però l'ús del castellà, la inclinació i la cal·ligrafia són característics en anteriors escrits d'aquest guia, els quals han estat consultats al Musée Pyrénéen de Lourdes. La referència que ell fa a una segona ascensió fa pensar que es deu a la segona vegada que signava en aquest llibre, car la primera fou la de la col·locació del llibre, el dia 11-8-1915. Un cens de visites que corrobora aquesta segona signatura de Sayó es pot trobar en el butlletí de l'any 1920 del CEC, pàgina 135. Sembla quasi innecessari recordar, però, que no es tractava pas de la segona vegada que Sayó pujava a l'Aneto, perquè ja l'avia assolit abans d'existir aquest llibre de registre.

Context històric

Si bé no s'ha pogut constatar que Gaspar i Marcel fossin socis d'algun club excursionista l'any 1915, cal pensar que sí perquè en aquella època aquest tipus d'ascensions eren complicades en diversos aspectes, sobretot pel que fa al transport, la durada de temps que suposaven, la manca de preparació i coneixements tècnics en general dels excursionistes i la necessitat de pagar serveis de guies per assegurar que la petita expedició arribés a bon port. Aquells que s'atrevien sense guies, ho feien constar amb orgull en els llibres de registre dels cims. En resum, s'havia de disposar de cert nivell econòmic i d'un suport associatiu al darrere per poder-ho realitzar amb certes garanties. Tot i això, aquell any a l'Aneto es coïa un canvi important, que era la propera inauguració del refugi de la Renclusa, el qual havia de suposar una millora radical en l'accessibilitat del gegant dels Pirineus al món excursionista. La confortabilitat i capacitat del nou edifici reduïrien notablement les exigències de l'ascensió, el que llavors encara era feixuga i penosa,

amb manca de pernocta en condicions perquè es feia en una precària cabana situada sota d'una balma, a càrrec de José Sayó. La comitiva dels germans Vacarisas degué dormir a la cabana, ja que el refugi no estava conclòs.

Breu biografia dels signants

Els dos germans terrassencs que protagonitzen aquest article, anomenats Gaspar i Marcel Vacarisas Font, han estat citats per Àngel Manuel Hernández Cardona en aquesta mateixa publicació fa poc. A continuació se'n fa una breu exposició, amb l'amable beneplàcit del sr. Hdez.Cardona a l'hora de fer ús de les dades publicades per ell anteriorment:

Tots dos germans eren fills de Pere Vacarisas Bofill, catedràtic i primer director que hi hagué a l'Escola Industrial de Terrassa. En ascendir l'Aneto, Gaspar feia poc que havia entrat a la trentena i Marcel a la vintena.

Gaspar Vacarisas Font va néixer a Terrassa el 24 de juny de 1884 i morí el 27 de febrer de 1955 als 70 anys. Es casà amb Josepa Corrons Prat, amb qui tingué dues filles. Junt amb el seu germà Jaume, fundà l'any 1903 la reconeguda Camiseria Vacarisas de Terrassa, que durà 80 anys i aconseguí un bon prestigi de qualitat dins de Catalunya. Durant la guerra civil fou empresonat i jutjat, però després l'alliberaren en finir la contesa bèl·lica. Fou soci del Centre Excursionista de Terrassa (CET) dels anys 1918 fins al desembre de 1936, que és quan es donà de baixa, segurament per les circumstàncies bèl·liques. Del 1918 al 1922 fou soci cada any, però a partir de llavors no s'ha verificat any per any, ni tampoc s'ha investigat si anys després, en finir la guerra, tornà a ser soci. A l'Arxiu del CET no hi ha llistats de socis d'abans de 1918, de forma que no s'ha pogut saber si Gaspar hi estava associat l'any 1915, quan féu l'Aneto. El més lògic és que ho estigués.

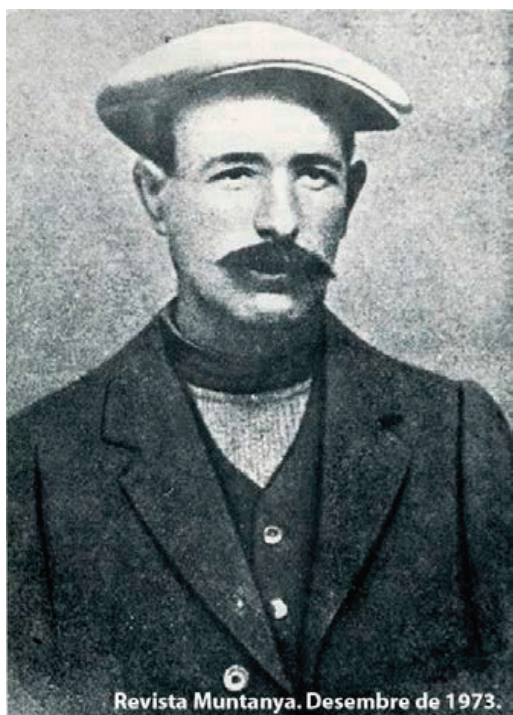
www.todocoleccion.net

Publicitat de la camiseria Vacarisas als anys 20 del segle passat.

Marcel Vacarisas Font, 11 anys més jove que Gaspar, nasqué a Terrassa el 14 d'agost de 1895 i va morir l'octubre de 1972 a Barcelona, als 77 anys d'edat. Es casà amb Enriqueta Folch Deix, amb qui tingué diversos fills. Participà en diferents empreses com a industrial i fou contractista d'obres. Arribà a patentar diversos invents, dels quals se n'ha trobat "una màquina decorticadora y limpiadora de ramio" i "un procedimiento para la preparación de la (fi)bra de ramis para hilatura", tots dedicats al món tèxtil, tan estès i productiu en aquella època. No se sap si l'any 1915 era soci d'algun club muntanyenc. Curiosament, s'ha trobat que un dels germans de Marcel i

Gaspar, anomenat Francesc, fou soci del CET pràcticament els mateixos anys que Gaspar, i es donà de baixa el juny de 1937. La signatura de Marcel a l'Aneto sembla clarament una "m" seguida d'una "V", no pas cap "F" inicial que pogués referir-se a Francesc. No obstant, Marcel no apareix en cap dels llistats de socis del CET consultats, però en canvi s'ha trobat un tal Andreu Vacarissas Berengueras, el qual tenia la mateixa residència que Francesc, de forma que segurament devia ser fill de Francesc. Andreu va ser soci del CET uns anys fins donar-se de baixa com ho féu Francesc, el juny de 1937.

El senyor que acompanyà Gaspar i Marcel a l'Aneto també era terrassenc, i sembla que desitjava repetir l'ascensió. Seria interessant buscar si fou soci d'algun club i si hi tornà. No obstant, el nom i cognoms no es mostren tan ben definits com els dels Vacarissas i pot ser difícilós trobar-lo.

Josep Sayó, el cèlebre guia que acompanyà la comitiva terrassenca.

Font: SANZ i Gonel, Hilari. "El primer llibre registre del C.E.C. al cim de l'Aneto (1915-1920)".

Revista Muntanya, número de desembre de 1973, pàg.469.

Josep Sayó Pedrón (anomenat també "Pepe el de Llausia"), fou el guia de la comitiva. Sayó s'havia convertit en un prestigiós i cotitzat guia, expert en l'Aneto i voltants. Oriünd de Benasc, sempre estigué lligat a la muntanya, sobretot caçant isards i també fent de guia per als qui volien ascendir els pics de la zona. La seva brillant trajectòria fou truncada de sobte gairebé un any després de l'ascensió amb els Vacarissas, el 27 de juliol de 1916. Aquell dia un llamp el fulminà fatalment junt amb l'alemany Adolf Blass en el delicat Pas de Mahoma de l'Aneto, mentre tots dos fugien del cim principal en desencadenar-se una forta tempesta elèctrica. Mossèn Jaume Oliveras, pioner de l'excursionisme català, fou testimoni d'excepció de la tragèdia, junt amb l'alemany Eduard Kröger, i n'escrigué un llibre que ha esdevingut tot un clàssic de la literatura de muntanya: "Els llamps de la Maleïda". Aquell succés va colpir profundament els estaments excursionistes catalans de l'època.

El gran buit deixat per la desaparició de la figura de Sayó aviat fou reemplaçat pel seu gendre, **Antonio Abadias**, qui es féu càrrec del nou refugi de la Renclusa, aquell que el seu sogre no pogué veure acabat. L'Antonio esdevingué un guia més que llegendari, estimat per tots, dedicant-se en cos i ànima a recórrer la regió de l'Aneto amb els seus clients i a l'administració del refugi durant 50 anys fins a la seva mort, ocorreguda l'any 1967.

Bibliografia

Butlletí del CEC. Any 1920. Pàg.135. “Estadística d’ascensions al Pic d’Aneto”.

Els llamps de la Maleïda. Desembre 2003. Mossèn Jaume Oliveras. Cossetània Edicions.

Revista Muntanya. Desembre 1973. Pàgs. 467-477. “El primer llibre registre del C.E.C. al cim de l’Aneto (1915-1920)”. Hilari Sanz i Gonel.

Vacarisses, balcó de Montserrat. Núm. 535, Març 2013. “Mossèn Jaume Oliveras i Brossa”. Albert i Òscar Masó Garcia.

Vacarisses, balcó de Montserrat. Núm. 562, Juny 2015, pàg.41. “La camiseria Vacarissas, de Terrassa”. Àngel Manuel Hernández Cardona.

Vacarisses, balcó de Montserrat. Núm. 566, Octubre 2015, pàg.47. “Tres inventors cognomenats Vacarissas. Marcel Vacarissas Font”. Àngel Manuel Hernández Cardona.

Llocs consultats:

AHCEC (Arxiu d’Història del Centre Excursionista de Catalunya).

Arxiu-Biblioteca del Centre Excursionista de Terrassa.

Musée Pyrénéen de Lourdes.

Agraïments:

Núria Téllez, arxivera de l’AHCEC.

Joan Pérez Ventayol, de la Biblioteca-Arxiu del CET.

Agnès Mengelle, directora del Musée Pyrénéen de Lourdes.

Àngel Manuel Hernández Cardona.

Òscar Masó Garcia

Refugi de La Renclusa